

23.02.2009

Açıklamalı Sirküler Rapor 2009/03

Konu:

KURUMLAR VERGİSİ BEYANNAMESİNDE OLUŞAN İADESİ GEREKEN KURUMLAR VERGİSİ VEYA İADESİ GEREKEN GEÇİCİ VERGİ’NİN NAKDEN VEYA MAHSUBEN İADESİ HAKKINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Mahsup ve İadesi

1.1. Beyanname Üzerinde Hesaplanan Vergiye Mahsup

Yıllık beyanname ile beyan edilen gelir veya kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif yoluyla kesilen vergiler mahsup edilir. Mahsup işleminin yapılabilmesi için, **tevkif yoluyla kesilen verginin beyannameye dahil edilen gelir veya kazanca ilişkin olması gerekir.**

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin, yıllık kurumlar vergisinden mahsubunda mükelleflerin kendilerinden yapılan vergi tevkifatı ile ilgili olarak; kesintiyi yapan vergi sorumlularının adı-soyadı veya unvanını, bağlı olduğu vergi dairesini ve vergi kimlik numaralarını, T.C. kimlik numaralarını, kesintiye esas alınan brüt tutarları, kesilen vergileri ve kesinti yapılan dönemleri gösteren ve **kurumlar vergisi beyannamesinin (E-Beyanname) eki olan “Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin liste”** adlı tabloyu doldurmaları gerekmektedir. Bu tabloya yazılacak tutarların tamamı, tevkifatı yapan kurumlardan alınmış belgeler ile tevsik edilmiş olmalıdır. (252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde yer alan Ek:1 tablo.)

1.2. Diğer Vergi Borçlarına Mahsup veya Nakden İade

1.2.1. Mahsup Yoluyla İade

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık kurumlar vergisi beyannamesindeki mahsuplar sonunda kalan kısmının diğer vergi borçlarına **mahsup talebi, tutarına bakılmaksızın, inceleme raporu ve teminat aranılmadan** yerine getirilir.

Bunun için mahsup talebinin dilekçe (252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde yer alan, Ek:2 Dilekçe Örneği) ile yapılması gerekmektedir.

Aşağıda da açıklanacağı üzere, Mali İdare; yıllık kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde mahsup sonucu iadesi gereken bir tutarın oluşması halinde, **iade tutarının beyannamenin ilgili satırına yazılmasını “mükellefçe yazılı olarak yapılmış iade talebi” olarak değerlendirmektedir.**

Mükellefin muaccel hale gelmiş vergi borcunun bulunmaması halinde, iade alacağının sonraki dönemlerde muaccel hale gelecek vergi borçlarına mahsubu mümkündür. Bu takdirde mahsup talebi sonraki dönemlerde doğacak verginin tahakkuku ile hüküm ifade eder.

Mahsup taleplerinin yerine getirilmesinde, Vergi Usul Kanununun 114 ve 126’ncı maddelerinde yer alan zamanaşımı hükümleri (5 yıl) göz önünde bulundurulur.

1.2.2. Nakden İade

Yıllık kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde oluşan “iadesi gereken kurumlar vergisi” tutarı ile ilgili nakden iade taleplerinin dilekçe (252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde yer alan, Ek:2 Dilekçe Örneği) ile yapılması şarttır. Tevkif yoluyla kesilen vergilere ilişkin nakden iade edilecek tutarın **10.000 TL’ni geçmemesi** halinde iade talebi, yıl içinde yapılan tevkifatlara ilişkin tablo (252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde yer alan, Ek-1: Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin liste) ile birlikte;

- Menkul sermaye iradı mahiyetindeki (mevduat faizi, repo kazancı, fon kazançları..v.b.) kazançlara ilişkin olarak kesintiyi yapan bankalar, özel finans kurumları, aracı kurumlar ve diğer kurumlar tarafından düzenlenen ve **vergi kesintisinin yapıldığını gösteren** belgenin,

- Ticari kazançlar ve zirai kazançlara ilişkin olarak tevkif yoluyla kesilen vergilerin vergi sorumlusu tarafından ilgili vergi dairesine **ödenmiş olduğuna** ilişkin belgenin,

ilgili kurumca onaylanan bir örneğinin dilekçeye eklenmesi koşuluyla inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.

Nakden yapılacak iade taleplerinin **10.000 TL’ni aşması halinde**, 10.000 TL’ni aşan kısım Vergi Usul Kanununa göre vergi inceleme yetkisi bulunanlarca yapılacak inceleme sonucunda düzenlenecek vergi inceleme raporuna göre iade edilir. 10.000 TL’na kadar olan kısım ise, dilekçe ekinde yukarıda belirtilen belgelerin yer alması koşuluyla teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilir.

İade talebi teminat gösterilmesi halinde inceleme sonucu beklenmeksizin yerine getirilir.

Nakden iade talebinin **100.000 TL’na kadar** olan kısmı mükellefle **süresinde tam tasdik sözleşmesi düzenlemiş** yeminli mali müşavirce düzenlenecek tam tasdik raporu uyarınca iade edilir. İade talebinin 100.000 TL’ni aşan kısmının iadesi ise denetim elemanlarınca düzenlenen vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilir.

Nakden iade edilebilir aşamaya gelen alacağın üçüncü şahısların vergi borçlarına mahsubu talep edilebilir. Bu mahsup işlemine ilişkin verilecek dilekçede (252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde yer alan, Ek:2 Dilekçe Örneğinde), lehine mahsup talebinde bulunulan kişinin adı-soyadı veya ünvanı, vergi kimlik numarası, bağlı olduğu vergi dairesi ile borcun türü, miktarı ve dönemi bildirilir. Bu şekilde yapılan mahsup talepleri düzeltme fişinin onaylandığı tarih itibariyle yerine getirilir.

2. Geçici Verginin Mahsubu ve İadesi

2.1. Beyanname Üzerinden Hesaplanan Vergiye Mahsup

Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden ilgili hesap dönemine ilişkin geçici vergi dönemlerinde ödenen geçici vergi mahsup edilir.

Mahsup işleminin yapılabilmesi için, tahakkuk ettirilmiş **geçici verginin ödenmiş olması** gerekmektedir. Geçici vergi dönemleri itibariyle tahakkuk ettirilmiş, ancak ödenmemiş bulunan geçici verginin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilmesi mümkün değildir.

Tahakkuk ettirilmiş ancak ödenmemiş olması dolayısıyla yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup imkanı bulunmayan geçici vergi tutarları terkin edilir. Terkin edilen geçici vergi tutarı için vade tarihinden terkin edilmesi gereken tarih olan yıllık beyannamenin verilmesi gereken kanuni sürenin başlangıç tarihine kadar gecikme zammı uygulanır.

2.2. Diğer Vergi Borçlarına Mahsup veya Nakden İade

Ödenen geçici vergi tutarının, geçici verginin ilgili olduğu döneme ilişkin olarak verilen yıllık kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde hesaplanan kurumlar vergisinden fazla olması halinde, mahsup edilemeyen tutar mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir.

Mahsup işlemi yıllık beyannamenin verildiği tarih esas alınarak yerine getirilir. (Örneğin; Mart 2009 dönemi muhtasar beyannamesi üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi stopajlarının, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde oluşan “iadesi gereken geçici vergi” tutarından mahsup edilebilmesi için, 2008 yılına ait yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin, Mart 2009 dönemine ait muhtasar beyannamenin veriliş tarihinden önce verilmesi ve tahakkuk fişinin alınması gerekmektedir. Aynı esas, yıl içinde tevkif suretiyle ödenen vergilerden kaynaklanan “iadesi gereken kurumlar vergisi” için de geçerlidir.)

Mahsup sonucu iadesi gereken miktarın bulunması ve bu tutarın beyannamenin ilgili tablosuna yazılmış olması mükellefçe yazılı olarak yapılmış iade talebi olarak kabul edilir. (Uygulamada aynı esas, yıl içinde tevkif suretiyle ödenen vergiler için de geçerlidir. Yani, tevkif suretiyle ödenen vergiler dolayısıyla oluşabilecek “iade edilmesi gereken kurumlar vergisi” için nakden veya mahsuben iade talebinde bulunabilmek için, bu tutarların

yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde (vergiye tabi kazanç oluşmasa da) gösterilmesi gerekmektedir.)

Geçici verginin gerek mahsuben gerekse nakden iadesinde herhangi bir tutar sınırlaması olmayıp, geçici verginin ödenmiş olması yeterlidir. Geçici vergiye ilişkin iade taleplerinde teminat ve inceleme raporu aranmaz.

Geçici vergiden doğan iade alacaklarının mahsuben iade taleplerinde de 252 seri no.lı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde yer alan "Mahsup Dilekçesi" (Ek-2) kullanılacaktır.

3. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin ve Yıl İçinde Ödenen Geçici Vergilerin Yıllık Kurumlar Vergisi Beyannamesinde Gösterilmesi

Yıllık beyannamenin vergi bildirim tablosunda yer alan **geçici vergiye ilişkin satırda**, beyannamenin ilgili olduğu geçici vergi dönemlerinde **ödenen geçici vergi tutarları** (ilgili geçici vergi beyannamelerinin ödenecek geçici vergi satırında yer alan tutarlar toplamı) gösterilir. Yıllık beyannamenin vergi bildirim tablosunun **kesinti yoluyla ödenen vergiler satırında ise, o yıl içinde tevkif yoluyla kesilen vergilerin tamamı** (geçici vergiden mahsubu yapılan tevkifat tutarları dahil) gösterilir. Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde yer verilen tutarların tamamı, ilgili tevkifatı yapan kurumlardan alınan belgeler ile tevsik edilmek zorundadır.

4. Tevkif Suretiyle Ödenen Vergilerin ve Yıl İçinde Ödenen Geçici Vergilerin Muhasebe Kayıtlarında ve Kurumlar Vergisi Beyannamesinin Eki Bilançoda Gösterilmesi

Yıl boyunca tevkif suretiyle ödenen vergiler işlem tarihi itibarıyla 193-Peşin Ödenen Vergiler hesabına kaydedilmektedir. Aynı şekilde, her üç ayda bir ödenen geçici vergi için de geçici vergi döneminin son günü itibarıyla tahakkuk esasına uygun olarak 193-Peşin Ödenen Vergiler hesabına 193/360 şeklinde kayıt yapılmalıdır. Bazı mükellefler, geçici vergi ödemelerini fiilen ödeme tarihlerine göre 193-Peşin Ödenen Vergiler Hesabına kaydetmektedirler. Bu husus, yılsonunda yapılacak vergi karşılığı kayıtlarının ve kurumlar vergisi beyannamesinde yapılan beyanın, beyanname eki bilanço ile mutabık olmaması sonucunu doğurmaktadır.

Şöyle ki; 2008 yılında her dönem 100.000 TL geçici vergi ödeyen bir işletme, geçici vergi ödemelerini ödeme tarihlerine göre muhasebeye kaydettiği için, 31.12.2008 tarihi itibarıyla 193 hesabın bakiyesi 300.000 TL olarak gözükmektedir. Oysa bu işletmenin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde kurumlar vergisi 400.000 TL olarak hesaplanacak, dört dönem boyunca ödenen toplam 400.000 TL geçici vergi mahsup edilecek ve beyannamede ödenecek kurumlar vergisi oluşmayacaktır. Buna karşılık 691/370 kaydı sonucunda 370 – Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabında 400.000 TL yer alacak, 371/193 kaydı sonucunda ise 371- Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri Hesabında 300.000 TL gözükecek ve iki hesap arasındaki fark (370 – 371) beyanname eki bilançoya

100.000 TL ödenecek kurumlar vergisi olarak yansıyacaktır. Oysa yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde ödenecek kurumlar vergisi bulunmamaktadır.

Aynı şekilde, 371 hesaba 193 hesaptan virmanlanacak tutar kesinlikle 370 hesabın bakiyesinden daha fazla olmamalıdır. 193 hesaptan sadece 370 hesap bakiyesi kadar bir tutarın 371 hesaba virmanlanması sonucunda, 193 hesapta kalan tutarın yıllık kurumlar vergisi beyannamesinde “iadesi gereken kurumlar vergisi/geçici vergi” toplamı kadar olması gerekmektedir. Bu tutarın ertesi hesap döneminde 193 hesapta ayrı bir alt hesapta izlenmesi veya 136-Diğer Çeşitli Alacaklar hesabına çekilmesi ve ertesi hesap dönemindeki kayıtlar ile karıştırılmaması gerekmektedir.

**DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

KESİNTİ YOLUYLA ÖDENEN VERGİLERE İLİŞKİN LİSTE (*)

EK-1

SAYFA NO: 1

MÜKELLEFİN	ADI SOYADI/UNVANI											
	VERGİ KİMLİK NUMARASI											
	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ											
	BABA ADI											

BEYANNAMENİN AİT OLDUĞU YIL	
TARİH	... / ... / 20..

... / ... /200.. - ... / ... /200.. vergilendirme döneminde adıma yapılan kesintilere ilişkin bilgiler aşağıda yer alan tablodadır.

Bilgi edinilmesini arz ederim.
İmza/Kaşe**Not:** İşbu kesinti listesi satır sayfa olup kesinti yoluyla ödenmiş toplam vergi tutarı TL.dir.

Sıra No	KESİNTİYİ YAPAN SORUMLUNUN										KESİLEN VERGİNİN		ÖDEMENİN BRÜT TUTARI	VERGİ TUTARI
	ADI SOYADI/UNVANI	VERGİ KİMLİK NUMARASI										VERGİ DAİRESİ		
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
												TOPLAM		

(*) Çoğaltılarak kullanılabilir.

(**) Gelirin unsurları yazılmalıdır. Ticari Kazanç (TK), Zirai Kazanç (ZK), Ücret (ÜC), Serbest Meslek Kazancı (SMK), Gayrimenkul Sermaye İradı (GMSİ), Menkul Sermaye İradı (MSİ).

MAHSUP DİLEKÇESİ (*)

..... VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

EK-2

Sayfa No: 1

MÜKELLEFİN	ADI SOYADI/UNVANI											
	VERGİ KİMLİK NUMARASI											
	BAĞLI OLDUĞU VERGİ DAİRESİ											
	BABA ADI											

BEYANNAMENİN AİT OLDUĞU YIL	
TARİH	... / ... / 20..

Daireniz nezdinde toplamTL iade alacağım doğmuştur. Söz konusu alacağımın aşağıda yer alan borçlarım ile buna ait fer'ileri ile cezalarına / doğmuş doğacak borçlarıma(**) / belirttiğim kişilerin borçlarına(***) mahsubunu arz ederim.

... / ... / 20..

İmza/Kaşe

Vergi Dairesi Evrak Kayıt No:

MAHSUBEN İADESİ TALEP EDİLEN															
TABLO I															
TEVKİFATI YAPANIN VERGİ KİMLİK NUMARASI										TEVKİFATIN TÜRÜ		GEÇİCİ VERGİNİN DÖNEMİ		TUTARI	
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
												TOPLAM			

(*) Çoğaltılarak kullanılabilir.

(**) Mahsup talep edilen vergi borçlarının gösterilmemesi halinde mahsup işlemi, 6183 sayılı Kanununun 47 nci maddesi kapsamında yapılacaktır. Vadesi geçmiş borcun bulunmaması halinde mahsup işlemi vergi dairelerince doğacak vergi borçlarına yapılacaktır.

(***) Üçüncü kişilerin/kurumların borçlarına mahsup talep edilmesi halinde, bunlara ilişkin bilgiler Tablo III kısmında gösterilecektir.

MÜKELLEFİN VERGİ KİMLİK NUMARASI

EK-2

Sayfa No: 2

TABLO II		MAHSUP TALEP EDİLEN VERGİNİN			
	TÜRÜ	DÖNEMİ	VADESİ	VERGİ DAİRESİ	TUTARI (****)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
TOPLAM					

TABLO III							ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN/KURUMLARIN BORÇLARINA MAHSUP TALEBİ		
ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN/KURUMUN				VERGİ BORCUNUN					
	ADI SOYADI/UNVANI	VERGİ KİMLİK NUMARASI				VERGİ DAİRESİ	TÜRÜ	DÖNEMİ	TUTARI (****)
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
TOPLAM									

... / ... / 20..

İmza/Kaşe

(****) Tutarın bilinmemesi halinde boş bırakılacaktır.